

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

เริ่มจากมาตรา 30 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

แม่บทของกฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ได้ริเริ่มจุดประกายโดยที่ประชุมของเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ในช่วงแรกๆ ทั้งนี้ เนื่องจาก ในมาตรา 30 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติไว้ว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ ได้ตระหนักว่า บทบัญญัติในมาตรา 30 เป็นเรื่องใหญ่ เป็นแม่บทของกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งจะเป็นช่องทางสำคัญในการผลักดันให้สังคมเป็นธรรมขึ้น เพราะการเลือกปฏิบัติ คือการซ้ำเติมผู้ด้อยโอกาส ซึ่งจะไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงได้ริเริ่มและผลักดันให้มีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ โดยมีหลักการเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครอง ผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริม ความเสมอภาค ทำให้ความเป็นธรรมปรากฏเป็นจริงขึ้นในสังคม

ร่วมค้นคิด รับฟังความเห็น ผลักดัน ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ ฯ

โดยอนุกรรมการทบทวนกฎหมายเพื่ออนุวัติตามปฏิญญาสากล ฯ

เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ ได้ร่วมค้นคิด ผลักดันมาเป็นระยะๆ จนกระทั่งอนุกรรมการทบทวนกฎหมายเพื่ออนุวัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการถาวร 50 ปี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ได้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล พ.ศ.....ขึ้น

ต่อมา เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ ได้ร่วมกับวิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม จัดเสวนาโต๊ะกลม เพื่อวิเคราะห์ พิจารณา และรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่าง พระราชบัญญัติดังกล่าว จากนั้นอนุกรรมการทบทวนกฎหมายเพื่ออนุวัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการถาวร 50 ปี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ได้นำเสนอคณะกรรมการถาวร 50 ปี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ซึ่งได้รับหลักการเห็นชอบด้วยและนำเสนอกระทรวงยุติธรรม เพื่อเสนอรัฐบาลต่อไป

เครือข่าย ฯ ร่วมกับองค์กรอื่นๆ สานต่อ เพื่อให้ กฎหมายนี้ ปรากฏเป็นจริง

ในช่วงวันสตรีสากลที่ผ่านมา คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ ได้ร่วมกับองค์กรภาครัฐและเอกชนจัดงานวันสตรีสากลประจำปี 2542 และงานเฉลิมฉลองวาระครบ 10 ปี ของการก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติขึ้นที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

โดยมี ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช ประธาน ทพส.ไทย และประธานที่ปรึกษาเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานฯ เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ ได้ร่วมรับผิดชอบการอภิปรายกลุ่ม เรื่อง พระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม โดยมีผู้ร่วมอภิปรายจากองค์กรต่างๆ คือ ดร.ธารทอง ทองสวัสดิ์ ส.ส.จังหวัดลำปาง เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย , คุณจรัญ ภักดีธนากุล ผู้พิพากษาจากศาลอุทธรณ์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการร่วมค้นคิด ร่าง พ.ร.บ.นี้ตั้งแต่ต้น , คุณอัญญา สุวรรณานันท์ จากกลุ่มอัญจารี , คุณ นัยนา สุภาพัง จากเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ , คุณทิชา ณ นคร จากสหทัยมูลนิธิ , คุณอรุดา สุธมึ จากโรงเรียน ,โดยมี ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เสร็จสิ้นหนึ่ง หยดชะงักและต้องเริ่มก้าวใหม่ ด้วยข้ออ้างว่า อนุกรรมการทบทวนกฎหมายเพื่ออนุวัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ฯ ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการร่างกฎหมายของรัฐบาล ไม่มีอำนาจในการเสนอกฎหมาย
2. ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีความจำเป็นเพียงไร ?
 - ทุกคนอยากเห็นกฎหมายที่ออกมา ต้องนำไปปฏิบัติได้ ใช้บังคับได้ และมีเจตนาคติที่ดีสำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 30 และควรจะมีร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้มาตรา 30 ปรากฏเป็นจริง
 - เมื่อพิจารณาว่า ถ้าไม่มีกฎหมายฉบับนี้ มีช่องทางอื่นในการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ไหม ? จะเห็นว่า อาจมีช่องทางอื่นอยู่บ้าง แต่เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวและซับซ้อนมาก ทำให้ผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติแทบจะไม่มีโอกาสในการปกป้องสิทธิของตนเลย **ที่สำคัญ แนวคิดในการหามาตรการพิเศษมาจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาค มักจะถูกกละเลยหรือถูกมองว่าไม่ควรมี** ดังนั้น การมีร่าง พ.ร.บ.นี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งเพื่อคุ้มครองไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้มีมาตรการพิเศษเพื่อขจัดอุปสรรคของผู้ด้วยโอกาส ทำให้ความเสมอภาคอย่างแท้จริงขึ้นในสังคม

สำหรับประเด็นที่ห่วงใยกันมาก คือ แม้จะมีกฎหมายออกมารองรับ คุ้มครอง และมีมาตรการพิเศษเพื่อขจัดอุปสรรคต่างๆของผู้ด้อยโอกาส เช่น มีพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ แต่ เสมือนภาพลวงตา เพราะการเลือกปฏิบัติในทางปฏิบัติยังมีมากกว่า ก็ต้องให้การศึกษาด้านแนวคิด เจตนคติต่อไป

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม....

1. ร่าง พ.ร.บ. นี้ ใช้ชื่อว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล
2. หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือปกป้องคุ้มครองผู้ด้อยโอกาสส่งเสริมความเสมอภาค เพราะปัญหาในการเลือกปฏิบัติรากเหง้าคือทัศนคติในเรื่องความเสมอภาค ทัศนคติที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งโอกาสที่แตกต่างกัน โอกาสที่แตกต่างกัน นำพาการเลือกปฏิบัติที่แตกต่างกัน
3. การเลือกปฏิบัติ หมายถึง การกระทำการ งดเว้นการกระทำการ การออกคำสั่ง กฎ ระเบียบ หรือ การกำหนดแผนปฏิบัติการที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดในลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น เพราะเหตุที่บุคคลนั้นมีความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง (อิง มาตรา 30)
4. การฟ้องคดีของผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากศาล (ใช้บังคับทั้งหน่วยงานเอกชน และหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ)

จะก้าวต่อไปอย่างไร ?

เนื่องจากขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล อยู่ในภาวะเหมือนเจอทางตัน หยุตชะงัก ยังไม่สามารถก้าวต่อไปได้ **เราจะทำอย่างไรต่อไป ?**

คำตอบสำหรับเรื่องนี้มีทางออกไม่มากนัก เมื่อตระหนักว่าพระราชบัญญัตินี้มีความสำคัญ ดังนั้น เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นจริง สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

1. ดำเนินการเผยแพร่หลักการ เหตุผล ของความจำเป็นที่ต้องมีร่างพระราชบัญญัตินี้ ออกสู่สาธารณชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว
2. นำเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ ต่อพรรคการเมืองที่สนใจประเด็นการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ให้ผลักดันเป็นร่างของพรรคฯ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาต่อไป
3. นำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณา ดำเนินการ เสนอต่อรัฐสภา ต่อไป
4. ดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการ ของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเข้าชื่อกันเสนอกฎหมาย ฯ (คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 50,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมาย หรือ เข้าชื่อร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการ รวบรวมรายชื่อผู้สนับสนุน ร่างพระราชบัญญัตินี้ นำเสนอต่อรัฐสภา)

เสมอภาค สร้างสรรค์ ร่วมผลักดันกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติ